

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 30.11.2011
SEK(2011) 1434 v konečném znění

PRACOVNÍ DOKUMENT ÚTVARŮ KOMISE

**SOUHRN POSOUZENÍ DOPADŮ
Integrace požadavků na předběžné hodnocení**

Průvodní dokument k

**návrhu na změnu nařízení Evropského parlamentu a Rady
týkajícího se Evropského inovačního a technologického institutu**

{KOM(2011) 817 v konečném znění}
{SEK(2011) 1433 v konečném znění}

1. Souvislosti

Evropský inovační a technologický institut (dále jen „EIT“) byl založen, aby vyplnil mezeru v evropském prostředí, a s jasným cílem podpořit inovace prostřednictvím plného začlenění znalostního trojúhelníku (výzkum, inovace a vzdělávání). EIT je novou iniciativou na úrovni Evropské unie, která přímo propojuje celý inovační proces od vzdělávání a vytváření znalostí až po nové příležitosti na trhu a zakládání podniků. EIT se vyznačuje dvěma hlavními prvky: **nezávislou organizací EIT** (členy správní rady EIT nejsou ani zástupci Komise, ani představitelé členských států), která má na starosti výběr znalostních a inovačních společenství, koordinuje je s flexibilním rámcem a šíří jejich osvědčené modely řízení a financování; a **nezávislými znalostními a inovačními společenstvími**, která si určují svoji vnitřní organizaci, strukturu, své programy a pracovní postupy.

Narozdíl od programů neuskutečňuje EIT jakožto agentura vlastní akce, ale svou činnost provádí zejména prostřednictvím znalostních a inovačních společenství, což jsou integrovaná dlouhodobá partnerství založená na dobu 7–15 let, která zasahují do různých finančních rámců. Znalostní a inovační společenství mají právní postavení. První tři znalostní a inovační společenství byla vybrána v oblasti přizpůsobování se změně klimatu a zmírňování jejich dopadů (Climate-KIC), budoucí informační a komunikační společnosti (ICT Labs) a udržitelné energie (InnoEnergy). Znalostní a inovační společenství jsou podrobněji popsána v přílohách.

Na období 2008–2013 má EIT z rozpočtu EU k dispozici 309 milionů EUR. Částky přidělené v letech 2009 (5,6 milionů) a 2010 (26 milionů) EIT plně vyčerpal a očekává se, že plně využije i částku 55 milionů přidělenou v roce 2011. Jedná se o významný milník, vzhledem tomu, že zejména během prvních let existence agentur EU dochází k rozsáhlým převodům a rušením provozních prostředků (viz zpráva Účetního dvora).

EIT se objevuje ve strategii Evropa 2020 a v hlavních stěžejních iniciativách, jako jsou:

- sdělení nazvané Unie inovací,
- sdělení nazvané Mládež v pohybu,
- modernizace politiky v oblasti vysokoškolského vzdělávání,
- sdělení Komise o příspěvku regionální politiky k inteligentnímu růstu.

2. Vymezení problému

Existují dobré důvody k tomu, proč jsou inovace v popředí zájmu politického programu EU. Inovační kapacita v Evropě neustále naráží na celou řadu výzev a překážek, což brání její schopnosti vypořádat se udržitelným způsobem se složitými společenskými výzvami. To má důsledky pro udržení konkurenceschopnosti podniků, vysokoškolských institucí a výzkumných institucí napříč EU, a tedy i pro zaměstnanost a sociální, ekologické a ekonomické blaho občanů EU. Evropský inovační a technologický institut byl založen s cílem podpořit řešení těchto výzev. V návaznosti na výzvy vytyčené programem Horizont 2020, na první posouzení dopadů EIT a postavení EIT v oblasti inovací byly určeny následující zásadní problémy:

- špatné výsledky při rozvíjení, získávání a udržování talentovaných jedinců;

- rozdrobený inovační systém;
- nedostatečné využívání stávajících výzkumných kapacit při vytváření ekonomické či sociální hodnoty;
- nízká úroveň podnikatelské činnosti, zejména pokud jde o zakládání potenciálně rychle rostoucích podniků a podněcování zájmu o výstupy v oblasti výzkumu a inovací.

Výzva týkající se talentů souvisí s tím, že Evropa má vážné potíže se získáváním, udržením a rozvíjením kvalifikovaných lidských zdrojů. Situaci zhoršuje i skutečnost, že vzhledem k čím dál významnější úloze rozvíjejících se zemí roste konkurence pro postgraduální studenty a vědce.

Sdělení Evropské komise nazvané Unie inovací zdůrazňuje potřebu zvýšit rentabilitu a řešit **rozdrobenost**. EU a vnitrostátní systémy výzkumu a inovací je třeba navzájem lépe propojit a zlepšit jejich výkonnost.

Evropská struktura výzkumu a inovací má vynikající potenciál díky celé řadě nově vzniklých center excelence. Existuje však prostor pro **lepší využití této excelence**.

V Evropě **chybí podnikatelská kultura**, která je typická pro USA či rozvíjející se asijské ekonomiky. Může to být zejména z důvodu odlišného postoje k riziku, což je klíčový faktor podnikání. V Evropě se navíc koncept podnikatelského smýšlení většinou soustředí jen do ekonomických škol či kurzů.

Nezávislé hodnocení EIT potvrdilo koncept a všeobecné cíle institutu, avšak poukázalo na některé problémy spojené se fungováním EIT po jeho založení. Pokud jde o posouzení, nakolik EIT dosáhl svého celkového cíle zvýšit inovační kapacitu členských států, hodnocení zjistilo, že dopad EIT na strukturování inovací napříč Evropou je omezený například kvůli nedostatku kritického množství, neefektivní administrativě a omezeným úsporám z rozsahu, což souvisí s omezenou škálou činností. Je třeba zdůraznit, že všechny zmíněné problémy s fungováním EIT souvisí.

3. Součinnost, návaznost a přidaná hodnota EU

Ve svém společném strategickém rámci pro výzkum a inovace (Horizont 2020) Komise určila tři navzájem se doplňující a propojené pilíře: „vynikající věda“; „společenské výzvy“; „vedoucí postavení v průmyslu a rámci konkurenceschopnosti“. Obzvláště výjimečným rozměrem a hlavním přínosem EIT v rámci těchto tří pilířů rámce Horizont 2020 je podpora inovačního vzdělávání a podnikatelského smýšlení. Jako součást rámce Horizont 2020 byl EIT zařazen do pilíře „společenské výzvy“, ke kterému přispěje svými inovačními činnostmi a integrací znalostního trojúhelníku. Vzhledem k integrované a průřezové povaze tohoto institutu by však mělo docházet i k součinnosti s ostatními pilíři, zejména s pilířem „konkurenceschopnost“. Na úrovni znalostních a inovačních společenství se vytváří propojení s ostatními iniciativami, která se uskutečňují různými způsoby v závislosti na jednotlivých společenstvích a výzvách.

Vzhledem k tomu, že Horizont 2020 nepokrývá činnosti v oblasti vzdělávání nad rámec EIT, může EIT prostřednictvím inovačního podnikatelského vzdělávání významně přispět k cílům programu Horizont 2020 a sehrát tak významnou úlohu spojky mezi rámcem pro výzkum a inovace a politikami a programy v oblasti vzdělávání. V této souvislosti se bude EIT podílet na

výsledcích evropského prostoru vysokoškolského vzdělávání. EIT zejména prostřednictvím nových transdisciplinárních a interdisciplinárních titulů vyvíjí snahu o spolupráci směrem k inovačnímu vzdělávání, což má jasný přesahující dopad na širší evropskou politiku pro modernizaci institucí vysokoškolského vzdělávání.

Tím, že se zaměří na propojení místních a globálních aspektů inovací, může EIT navíc přispět k rámci soudržnosti. Centra společného umístění umožňují přeshraniční spolupráci mezi sítěmi znalostních a inovačních společenství i mimo ně a mohou dobře využívat různé programy financování ze svých regionů a těžit z nich. EIT a znalostní a inovační společenství mají prostřednictvím center společného umístění silný dopad na dotčená území a jsou spolu s rozvojem inteligentní specializace a klastrů významným prvkem evropské přidané hodnoty.

Evropská povaha EIT má velký význam pro přidanou hodnotu EU. V současné době je EIT jedinou iniciativou Evropské unie, která zřetelně propojuje úplný inovační cyklus počínaje vzděláváním a vytvářením znalostí a novými příležitostmi na trhu a zakládáním podniků konče. Toto propojení v souladu s externím hodnocením EIT¹ poukazuje na řadu potenciálních pozitivních vlivů v oblasti efektivity. Žádné jiné iniciativy takový institucionální rozměr nevykazují.

EIT se konkrétně snaží o přidanou hodnotu na úrovni EU tím, že:

- vytváří nové inovační modely prostřednictvím dlouhodobých integrovaných partnerství na světové úrovni;
- překonává rozdrobenost a propojuje excelenci napříč EU;
- podporuje podnikání prostřednictvím začlenění znalostního trojúhelníku;
- vychovává talenty v prostředí přesahujícím hranice;
- funguje v souladu s přístupem zaměřeným na výsledky;
- je experimentální povahy;
- má pákový efekt na soukromé investice.

4. Cíle

Externí hodnocení EIT potvrdilo koncept institutu a jeho cíl, kterým je přispívat ke zlepšování inovační kapacity EU zapojením partnerských organizací do integrovaných inovačních, výzkumných a vzdělávacích činností na nejvyšší úrovni. I nadále jsou na místě ambice EIT stát se modelem pro integrovaný evropský prostor inovací, výzkumu a vzdělávání tím, že bude vytvářet inovace v oblastech klíčového hospodářského či sociálního zájmu. Od chvíle, kdy byl EIT založen, vzrostl význam podpory řešení společenských výzev ze strany EU. Vzhledem k úrovni selhání trhu a chybějícím pobídkám, které by podniky zapojovaly do inovací zabývajících se společenskými výzvami, existují silné důvody pro veřejné zásahy.

EIT plní v souladu s ostatními iniciativami následující obecné cíle:

¹ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#educationHeader

- přispět k posílení inovační kapacity členských států a EU podporou zakládání integrovaných a společně umístěných partnerství, která v sobě spojují inovační, výzkumné a vzdělávací činnosti a jednají jako celosvětově uznávané stěžejní iniciativy pro nové inovační modely;
- přijmout opatření, která vyvíjením nových výrobků, procesů a služeb nejvyšší světové úrovně vyřeší klíčové společenské výzvy.

Některé konkrétnější cíle podporují výše zmíněné všeobecné cíle:

- integraci znalostního trojúhelníku (výzkum, inovace a vzdělávání) vytvářet hospodářskou a sociální hodnotu a podpořit výhody vyšší úrovně spolupráce;
- zvýšit přitažlivost a komerční význam postgraduálního vzdělávání; jak přilákat, rozvíjet a udržet vhodné dovednosti;
- využít nedostatečně využívaného potenciálu silných stránek výzkumu v EU k zajištění větších výnosů na trhu s výrobky i na trhu práce;
- rozvíjet účinné vazby pro spolupráci mezi centry excelence k vytvoření kritického množství pro vyspělé inovace a vzdělávání;
- podpořit rozvoj inovačních výrobků a procesů tam, kde je v důsledku selhání trhů nedostatečná nabídka;
- posílit podnikatelské schopnosti napříč EU, aby vznikla nová podnikatelská činnost, a lépe využít potenciální hodnoty výstupů z výzkumu a vzdělávání;
- posílit stávající a potenciální výzkumná, inovační a vzdělávací centra excelence v EU, aby vznikala celosvětově konkurenceschopná centra činnosti, celosvětově známá svojí excelencí;
- zabývat se rozdíly v inovační kapacitě napříč EU vyvíjením a sdílením poznatků vyplývajících z uplatňování novým modelům inovačních postupů a řízení.

Při dosahování svých specifických cílů se EIT opírá o operativní cíle, které se řídí potřebou dosáhnout kritického množství znalostních a inovačních společenství prostřednictvím konsolidace a rozšíření, potřebou zvýšit administrativní účinnost a kapacitu poskytováním podpůrných funkcí pro znalostní a inovační společenství, zjednodušením opatření, cílenými službami a podpůrnou strategií, včetně internacionalizace a potřebou zlepšit a rozšířit činnosti EIT včetně šíření výsledků s cílem dosáhnout úspor z rozsahu.

5. Možnosti politik

Před zahájením činnosti Evropského inovačního institutu v roce 2009 byly zvažovány různé možnosti jeho rozvoje, které byly podrobeny posouzení dopadů². Nedošlo k žádným zásadním změnám souvislostí, které by vyžadovaly nové zvážení již zamítnutých možností, a proto se

² http://eit.europa.eu/fileadmin/Content/Downloads/PDF/Official_documents/impact_en.pdf

těmito zamítnutými možnostmi stávající posouzení dopadů nezabývá³. Představované možnosti místo toho staví na zkušenostech získaných během prvních dvou let fungování EIT. Rovněž zohledňují výše zmíněné cíle.

Byly analyzovány tři možnosti:

Možnost č. 1. Ukončení činnosti

Jednou z možností by bylo ukončit činnost Evropského inovačního a technologického institutu. Jednalo by se o konečné řešení, kdy se předpokládá, že by byly přerušeny všechny jeho aktivity. Pokračování činností znalostních a inovačních společenství by záviselo na jejich schopnosti zajistit finance, které by nahradily prostředky z uzavřeného EIT. Nepředpokládá se, že tři znalostní a inovační společenství by byla schopna ve své činnosti pokračovat, protože jak zjistilo hodnocení EIT, nejsou ještě finančně soběstačná. Mohla by fungovat v omezené míře a v posouzení dopadů rozpracovává tuto hypotézu. Žádná jiná stávající iniciativa na úrovni EU nedokáže podporovat dlouhodobou integraci excelentního výzkumu, vzdělávání a inovací, jež by se zabývaly specifickými sociálními výzvami. Navíc by zůstala nenaplněna úloha EIT, pokud jde o šíření postupů správné praxe v oblasti inovací.

Možnost č. 2. Zachování současného stavu

Pokračovat ve stávajícím režimu tří znalostních a inovačních společenství by EIT umožnilo konsolidovat svoji činnost a zaměřit se na omezený počet prioritních oblastí. Tento základní scénář předpokládá, že by stávající činnost EIT a znalostních a inovačních společenství nadále pokračovala v podobném duchu a rozsahu. Tato možnost nepočítá s navýšením finančních prostředků pro EIT a jeho současný rozpočet by zůstal zachován. Jakékoliv rozšíření činnosti znalostních a inovačních společenství by vyplývalo z jejich schopnosti zajistit si dodatečné financování.

Činnosti EIT by pokračovaly na současné (plánované) úrovni, což zahrnuje činnosti související s podnikáním a semináře pro účastníky ze znalostních a inovačních společenství. Podle této možnosti by nová znalostní a inovační společenství mohla být zakládána pouze ve chvíli, kdy by stávající společenství přestala využívat prostředky EIT. Tím by se udržel stabilní rozpočet a zachovalo fungování tří znalostních a inovačních společenství podporovaných ze strany EU. Vliv EIT a znalostních a inovačních společenství na evropské inovace bude omezený z důvodu chybějícího kritického množství, které by mělo významný dopad (přestože neexistuje shoda na tom, co se kritickým množstvím rozumí, většina respondentů se domnívá, že vhodným počtem do budoucna by bylo 6–10 znalostních a inovačních společenství).

³ Diskutovalo se o pěti možnostech: 1) Centralizovaný EIT, který by byl ústředně řízenou institucí, jež přímo vykonává výzkumné, vzdělávací a inovační činnosti a je přímo odpovědná za řízení znalostních a inovačních společenství; 2) Decentralizovaný EIT, kdy je institut financujícím subjektem, avšak znalostní a inovační společenství jsou nezávislá a přímo vykonávají vzdělávací, výzkumné a inovační činnosti; 3) Integrovaný EIT, který je kombinací první a druhé možnosti a kdy správní rada EIT stanoví celkovou strategii, vybírá, hodnotí a sleduje znalostní a inovační společenství, avšak tato si své činnosti organizují nezávisle; 4) EIT, který poskytuje finanční prostředky a uděluje značku – podle této možnosti EIT jako financující subjekt uděluje značku EIT na základě excelence; 5) Zachování stávajícího stavu (tedy neexistence EIT). Během tohoto prvního posouzení dopadů byly také vyloučeny dvě možnosti, a sice a) jednotná instituce „na zelené louce“ a b) síť organizací. Varianta č. 3 z posouzení vyšla jako preferovaná možnost. Posouzení dopadů říká, že „cílem této možnosti je nalézt rovnováhu mezi možnostmi č. 1 a možnostmi č. 2, zachovat jejich výhody a vyhnout se jejich nedostatkům“ (s. 32).

Možnost č. 3. Postupný růst a rozšiřování činností

Podle této možnosti by EIT vytvořil nová znalostní a inovační společenství, čímž by se pokrylo i větší množství prioritních oblastí. Rozpočet každého takového nově založeného společenství by byl zhruba stejný, jako je rozpočet stávajících společenství. V návaznosti na analýzu podpůrné studie k tomuto posouzení dopadů týkající se úspor z rozsahu a na návrhy EIT do budoucna se uvažuje, že celkový počet znalostních a inovačních společenství by mohl do roku 2020 stoupnout až na devět. EIT by tak mohl dosáhnout očekávaného dopadu na inovace, výzkum a vzdělávání za předpokladu, že každé znalostní a inovační společenství je tvořeno 5 až 6 centry excelence (centry společného umístění) a že právě tato centra se mohou podílet na více než jednom znalostním a inovačním společenství, což povede ke kritickému množství zhruba 50 center excelence v celé EU. Větší počet znalostních a inovačních společenství než devět by mohl ohrozit zásadu světové excelence, která je základem modelu EIT.

EIT by pokračoval ve svých současných a plánovaných činnostech a rozšiřoval by je, aby se upevnilo jeho postavení plnohodnotné vzdělávací organizace. Patřilo by sem vytváření strategií pro šíření výsledků a poskytování informací, stejně jako mezinárodní program EIT týkající se jeho vztahů se třetími zeměmi. Tato možnost navíc znamená, že EIT zahájí další aktivity, aby rozšířil užitek získaný prostřednictvím znalostních a inovačních společenství i na subjekty, které do těchto společenství nejsou přímo zapojené. EIT by provozoval další činnosti, které by propojily podniky, výzkumné instituce, instituce vysokoškolského vzdělávání a veřejné orgány v oblastech, kde je slabší inovační kapacita. EIT by usiloval o podporu rozvoje inovační kapacity v těchto oblastech. Nedošlo by ke zmírnění kritérií „excelence“ uplatňovaných na výběr znalostních a inovačních společenství, avšak prohloubilo by to úlohu EIT.

6. Posouzení dopadů

Evropský inovační institut má posílit inovační kapacitu Evropské unie a jejích členských států, a tím zvýšit konkurenceschopnost evropského hospodářství a vyvíjet inovace, které se zabývají společenskými výzvami. Institut má potenciál významným způsobem rozšiřovat znalosti a ovlivňovat instituce tím, že stanoví a bude šířit osvědčené postupy řízení a modely financování ze znalostních a inovačních společenství a zajistí, aby znalosti ze znalostních a inovačních společenství byly zachyceny, zhodnoceny a využity napříč Unií i mimo ni.

6.1. Nejvýznamnější hospodářské a sociální dopady a dopady na životní prostředí

Hospodářské dopady: Nejsilnější dopady má výzkumná a inovační činnost a vliv na investiční toky. Decentralizovaný model, který byl v případě EIT zvolen, podporuje přeshraniční toky a přispívá k vytváření jednotného evropského prostoru vzdělávání, výzkumu a inovací.

Sociální dopady: Díky rozvoji inovací zabývajících se společenskými výzvami se zvýší sociální přínos. Možnosti také podpoří modernizaci vysokoškolského vzdělávání, což přinese i další sociální výhody.

Dopady na životní prostředí: V nejhorším případě žádné nenastanou, v nejlepším případě mohou určité oblasti činností podpořit rozvoj inovací, které budou pro životní prostředí přínosné.

6.2. Kvalitativní posouzení významných dopadů

Inovace a výzkum: Každá z možností se projeví vyšší úrovní výzkumu a inovací a lepší účinnost inovačních snah, a to investováním do inovační činnosti. Možnost č. 3 navíc nepřímo kladně přispěje podporou vytváření a šíření osvědčených postupů v oblasti podpory a řízení inovací.

Vzdělávací systémy: Možnosti č. 2 a č. 3 zlepši kvalitu poskytovaného vzdělávání, zejména s ohledem na zapojení podniků, a poskytovaného podnikatelského vzdělávání. Možnost č. 3 bude mít také pozitivní vliv díky zvyšování povědomí o osvědčených postupech v těch částech EU, které se na EIT přímo nepodílejí.

Vnitřní trh a hospodářská soutěž: EIT může prostřednictvím znalostních a inovačních společenství pozitivně zapůsobit na pohyb pracovníků, tok kapitálu a zlepšení spotřebitelské volby. Možnost č. 3 bude mít větší dopad než možnost č. 2, a to z důvodu většího rozsahu činnosti v rámci této možnosti. Možnost č. 1 bude mít určitý zanedbatelný pozitivní dopad, který však nejspíše tržní podmínky významně neovlivní.

Konkurenceschopnost, obchod a investice: Vliv EIT na produktivitu prostřednictvím znalostních a inovačních společenství bude nejspíše pozitivní u všech možností. Největší vliv bude mít možnost č. 3 a nejmenší možnost č. 1. Možnosti č. 2 a č. 3 také nejspíše přispějí ke světové konkurenceschopnosti zúčastněných podniků a institucí. Činnost EIT dále přemístěním hospodářské činnosti podnítí přeshraniční investiční toky.

Spotřebitelé a domácnosti: Možnosti č. 2 a č. 3 budou mít nejspíše pozitivní, i když skromný dopad na spotřebitele a domácnosti, protože přinesou nové zboží a služby.

Konkrétní odvětví a regiony: Díky multidisciplinárním a interdisciplinárním přístupům přijatým ve znalostních a inovačních společenstvích bude s EIT moci spolupracovat mnoho odvětví. Regionální dopady EIT budou nejspíše významnější. Regiony a členské státy, v nichž sídlí centra společného umístění, budou mít příležitost získat pozitivní užitek prostřednictvím úspor z aglomerací a shromážděním kladných externalit. To platí pouze pro možnosti č. 2 a č. 3. Možnost č. 3 má navíc potenciál vytvářet pozitivní užitek ve všech regionech EU tím, že se snaží rozšířit vliv EIT na vytváření nových modelů inovačního řízení napříč EU.

Třetí země / mezinárodní vztahy: Má se za to, že možnosti č. 2 a č. 3 mají potenciál ovlivnit investiční toky mezi EU a třetími zeměmi, protože pro takové investice vznikne příznivější prostředí. Obě možnosti také mohou přilákat studenty a výzkumníky z třetích zemí.

Makroekonomické prostředí: Všechny možnosti budou mít příznivý dopad na hospodářský růst. Projeví se to jak na straně poptávky, tak zlepšeními na straně nabídky. Největší dopad bude mít možnost 3 a nejméně významný možnost č. 1.

Zaměstnanost a trhy práce: Všechny možnosti usnadňují vytváření nových pracovních míst a podporují podnikání. Největší dopad bude mít možnost č. 3 a nejméně významný první možnost. Možnosti č. 2 a č. 3 také podpoří fungování pracovních trhů v Evropské unii tím, že posílí dočasnou mobilitu pracovních sil za účelem výměny zkušeností.

Dopady na životní prostředí: Možnosti č. 2 a č. 3 budou mít příznivé dopady na klima, dopravu a využití energie, kvalitu ovzduší, obnovitelné a neobnovitelné zdroje a environmentální důsledky pro podniky a spotřebitele.

6.3. Rozpočtové hypotézy a posouzení nákladové efektivity

Aby bylo možné posoudit dopady jednotlivých možností, byly vypracovány hypotézy ohledně možných příjmů a výdajů EIT a znalostních a inovačních společenství. Celková úroveň dopadů se bude lišit v závislosti na dostupných rozpočtech a typu výdajů. Rozpočtové odhady vychází z životního cyklu znalostních a inovačních společenství⁴ a ze zásady, že společenství budou financována průměrně až do výše 25 % svých celkových výdajů po celou dobu svého životního cyklu (15 let). Jedná se o tyto hypotézy:

Možnost č. 1: Prostředky z rozpočtu EU nebude financováno ani ústředí EIT, ani znalostní a inovační společenství. Očekává se, že vlastní příjmy a výdaje znalostních a inovačních společenství v období od 2014 do 2020 budou zhruba na úrovni jedné třetiny jejich celkové činnosti v roce 2013. Výdaje jsou tedy největší v prvních letech a do roku 2020 by se měly postupně snižovat až k nule. Ze strany ústředí EIT se nepředpokládají žádné příjmy ani výdaje.

Možnost č. 2: Příjmy a výdaje EU na 3 znalostní a inovační společenství v období 2014–2020 dosáhnou celkové výše 1,8 miliardy EUR. Tento číselný údaj vychází z rozpočtových hypotéz, které se zakládají na potřebě konsolidace stávajících znalostních a inovačních společenství, a z rozpočtu EIT na poskytování informací, šíření znalostí, průřezovou podporu pro znalostní a inovační společenství a správní výdaje EIT. Mezi lety 2014 a 2020 pokryje příspěvek EIT na tři znalostní a inovační společenství poslední roky jejich „vývojové fáze“ a „fáze dosažení udržitelnosti“. Výdaje znalostních a inovačních společenství z jejich vlastních zdrojů dosáhnou výše zhruba 4 miliard EUR. Ve stejném období budou příjmy a výdaje ústředí EIT zhruba 55 milionů EUR.

Možnost č. 3: Příjmy a výdaje EU na 9 znalostních a inovačních společenství v období 2014–2020 dosáhnou celkové výše 2,8 miliardy EUR. Tento číselný údaj vychází z rozpočtových hypotéz, které se zakládají na potřebě konsolidace stávajících znalostních a inovačních společenství, na postupném zakládání nových společenství (tři nová společenství do roku 2015 a tři do roku 2018), a rozpočtu EIT na poskytování informací, šíření znalostí, průřezovou podporu pro znalostní a inovační společenství a správní výdaje EIT. Rozpočet odráží různé fáze vývoje devíti nových znalostních a inovačních společenství. Výdaje budou největší v pozdějších letech, kdy vzhledem k postupnému zavádění znalostních a inovačních společenství, dojde k jejich překrývání. Výdaje znalostních a inovačních společenství z jejich vlastních zdrojů dosáhnou zhruba 6,1 miliardy EUR. Ve stejném období budou příjmy a výdaje ústředí EIT zhruba 100 milionů EUR.

7. Porovnání možností

⁴ Životní cyklus znalostních a inovačních společenství je tvořen následujícími fázemi:

- „zřizovací“ fáze trvající 2 roky: během této doby se znalostní a inovační společenství zorganizuje, vytvoří nezbytné finanční a právní struktury a provede nábor klíčových zaměstnanců. Svou činnost znalostní a inovační společenství začíná provozovat především až ve druhém roce.
- „vývojová“ fáze trvající 3 roky: předpokládá se, že znalostní a inovační společenství je již zavedené a začalo provádět hlavní činnosti, avšak stále dynamicky roste rozsah jeho aktivit a počet partnerů. To povede k významnému navýšení rozpočtů znalostního a inovačního společenství.
- fáze „plné funkčnosti“ trvající 6 let: znalostní a inovační společenství již má stabilní strukturu a jasně definovanou oblast působnosti.
- fáze „udržitelnosti“ trvající 4 roky: činnosti znalostního a inovačního společenství jsou obdobné jako ve fázi plné funkčnosti, ale příspěvek EIT se bude postupně snižovat, což bude pro společenství znamenat, že si musí najít jiné zdroje příjmů.

Na základě posouzení dopadů (provedeného interně GR a externím konzultantem) byly učiněny závěry s ohledem na slabé a silné stránky jednotlivých možností a na jejich schopnost dosáhnout výše uvedených cílů. Jednotlivé možnosti byly také porovnány s ohledem na svoji efektivitu, účinnost a soudržnost. Nakonec byla prozkoumána i některá možná rizika, která jsou s jednotlivými možnostmi spojena. Výsledky jsou následující:

Možnost č. 1 v porovnání s možností zachování stávajícího stavu nesplňuje cíle EIT. Jejím největším přínosem je, že nevyžaduje žádné výdaje ze strany EU, avšak nadále těží z dřívějších investic do znalostních a inovačních společenství. Tato výhoda odezní v průběhu nastávajícího víceletého finančního rámce. Pokud by existovaly důkazy o špatném hospodaření v souvislosti s EIT, jako jsou například mrtvé ztráty, vytěsnění investic či nesprávně nasměrované investice, pak by možnost č. 1 přinesla dodatečné výhody. Externí hodnocení EIT však neshledalo žádné známky takových selhání. Vzhledem k tomu, že se předpokládá, že činnosti EIT budou ukončeny, správní náklady na tuto možnost se významným způsobem sníží. Správní výdaje pokrývající nezbytné výdaje na zaměstnance, administrativu, infrastrukturu a provoz nepřesáhnou v období před ukončením činnosti EIT 1 % z jeho rozpočtu.

Cíle EIT nejvíce splňují **možnosti č. 2 a č. 3**. Dopad možnosti č. 3 je díky jejímu většímu rozsahu větší než dopad možnosti č. 2. Rozsah možnosti č. 3 přináší další výhody, protože se méně projeví možné slabé stránky upřednostňování stávajících sítí, což se relativně více projeví u možnosti č. 2. **Možnost č. 2** přináší v porovnání s možností č. 1 větší nákladovou efektivnost, jelikož si EIT zachová rozsah svého fungování. Náklady na provádění budou také poměrně nižší, protože se rozloží mezi stávající počet znalostních a inovačních společenství. Správní náklady této možnosti se významným způsobem nezvýší. Správní výdaje pokrývající nezbytné výdaje na zaměstnance, administrativu, infrastrukturu a provoz nepřesáhnou 2 % rozpočtu EIT.

Možnost č. 3 má pozitivní vliv na zlepšování mezinárodního profilu EIT a, co je nejdůležitější, na sdílení znalostí vytvořených v rámci EIT s vnějšími subjekty. Možnost č. 3 je zejména prostředkem pro zmírnění některých územních nerovnováh spojených s možností č. 2. Možnost č. 3 je oproti možnosti č. 2 nákladově efektivnější, protože v rámci ní EIT dosáhne významnějšího rozsahu fungování. Náklady na provádění budou také poměrně nižší, protože se rozloží mezi vyšší počet znalostních a inovačních společenství. Správní výdaje pokrývající nezbytné výdaje na zaměstnance, administrativu, infrastrukturu a provoz nepřesáhnou 2,16 % rozpočtu EIT.

Možnost č. 3 má dva nedostatky. Zaprvé, z důvodu jejího rozsahu může docházet k narušení trhu. V případě použití možnosti č. 1 k tomuto narušení nedojde a je rovněž málo pravděpodobné, že by k němu došlo u možnosti č. 2. Zadruhé, posiluje stávající centra excelence a je zde riziko, že dojde k posílení přetrvávajících nerovností v relativní inovační výkonnosti mezi regiony EU. Má se nicméně za to, že EIT bude přijetím vhodných opatření tyto dopady schopen zmírnit.

Vzhledem k dostupným informacím **je upřednostňována možnost č. 3**.

8. Sledování a hodnocení

Hodnocení EIT⁵ přineslo několik silných doporučení ohledně sledování a hodnocení EIT, na něž naváže Komise ve svém akčním plánu. Doporučení zdůraznila význam

⁵ http://ec.europa.eu/dgs/education_culture/evalreports/index_en.htm#educationHeader

zavádění podrobných postupů sledování ve spolupráci se znalostními a inovačními společenstvími, zdůraznila, že EIT by měl pro znalostní a inovační společenství fungovat jako podnětný partner a že by měl zaujmout „otevřený“ postoj. EIT by se měl snažit o vytváření kultury vlastního průběžného hodnocení. Takové hodnocení by se mělo snažit posoudit inovační postupy zaváděné v rámci znalostních a inovačních společenství a napříč jimi a identifikovat zisky z učiněných investic. EIT by se měl snažit spolupracovat se znalostními a inovačními společenstvími za účelem neustálého zlepšování výkonnosti a měl by se snažit podělit se o nabyté zkušenosti, aby tak pomohl zlepšovat výkonnost i jinde v EU.

Komise s ohledem na svou odpovědnost plně odhodlána podpořit EIT ve vytváření spolehlivého a stabilního systému sledování zaměřeného na výsledky a zároveň respektovat smluvní vztahy mezi EIT a znalostními a inovačními společenstvími. Je proto důležité navrhnout a zavést spolu s EIT systém sledování, který zohlední nejméně čtyři klíčové faktory:

- na úrovni evropské politiky: potřeba styčné plochy mezi systémem sledování EIT, společným systémem sledování programu Horizont 2020 a sledováním týkajícím se sdělení nazvaného Unie inovací;
- na úrovni Evropského inovačního a technologického institutu: soubor ukazatelů, které měří pokrok vlastních procesů a činností EIT, jako jsou šíření znalostí, poskytování informací, rozvoj lidských zdrojů. Ukazatele by měly odpovídat cílům účinné a efektivní instituce;
- na úrovni všech znalostních a inovačních společenství: společný soubor ukazatelů SMART použitelný na všechna znalostní a inovační společenství, například prostřednictvím dalšího rozvoje hodnotící tabulky EIT, kterou má spravovat a uplatňovat EIT. Ukazatele SMART by měly odpovídat cílům EIT;
- na úrovni jednotlivých znalostních a inovačních společenství: znalostní a inovační společenství fungují podle různých podnikatelských modelů a na různých trzích, a proto mají i jiné odvětvové klíčové ukazatele výkonnosti. EIT by měl pro porovnání dosaženého pokroku vůči cílům stanoveným ve výročních obchodních plánech vzít v úvahu vlastní klíčové ukazatele výkonnosti znalostního a inovačního společenství.